

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитеті

Сақтандыру нарығының қатысушыларын қадағалау департаменті

Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының

1 тамыз 2013 жылғы ағымдағы жағдайы

Көлемі: 9 бет

Кесте саны: 10

График саны: 7

Кезеңділігі: ай сайын жаңаланады

2013 жыл

МАЗМҰНЫ

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ ЖӘНЕ КАПИТАЛЫ

3-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің құрылымы

5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ,

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

Сақтандыру секторының институционалдық құрылымы	01.08.2012	01.08.2013
Сақтандыру ұйымдарының саны	36	35
оның ішінде өмірді сақтандыру бойынша	7	7
Сақтандыру брокерлерінің саны	13	13
Актуарийлердің саны	81	72
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ-ның қатысушысы болып табылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының саны	32	31

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2013 жылғы 1 тамызында сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 516 367,5 млн. теңге құрады, бұл 2013 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 16,7%-ға артық және 2012 жылғы 1 тамыздағы көрсеткіштері бойынша 21,4%-ға артық, соның ішінде:

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

Активтер	01.08.2012		01.01.2013		01.08.2013		Жылдың басынан бастап өсімі, %-бен
	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	
Ақша	17 229,7	4,0	11 923,2	2,7	26 439,4	5,1	121,7
Орналастырылған салымдар	97 879,4	23,0	105 220,6	23,8	118 425,1	22,9	12,5
Бағалы қағаздар	213 823,0	50,3	229 721,0	51,9	251 696,7	48,7	9,6
"Кері РЕПО" операциясы	5 544,6	1,3	3 097,1	0,7	8 869,2	1,7	186,4
Сақтанушылар мен делдалдардан алынатын сақтандыру сыйлықақылары	20 355,4	4,8	21 520,9	4,9	24 734,2	4,8	14,9
Негізгі қаражат	8 044,1	1,9	8 443,5	1,9	9 457,4	1,8	12,0
Қайта сақтандыру активтері	42 149,1	9,9	43 724,3	9,9	50 706,8	9,8	16,0
Өзге дебиторлық берешек	12 744,0	3,0	10 548,4	2,4	14 950,3	2,9	41,7
Басқа активтер	7 735,8	1,8	8 448,7	1,9	11 088,3	2,1	31,2
Барлық активтер	425 505,3	100	442 647,7	100	516 367,5	100	16,7

Активтердің өсуіне орналастырған салымдардың 12,5%-ке, қайта сақтандыру 16,0%-ға және бағалы қағаздың 9,6%-ға өсуі әсер етті.

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

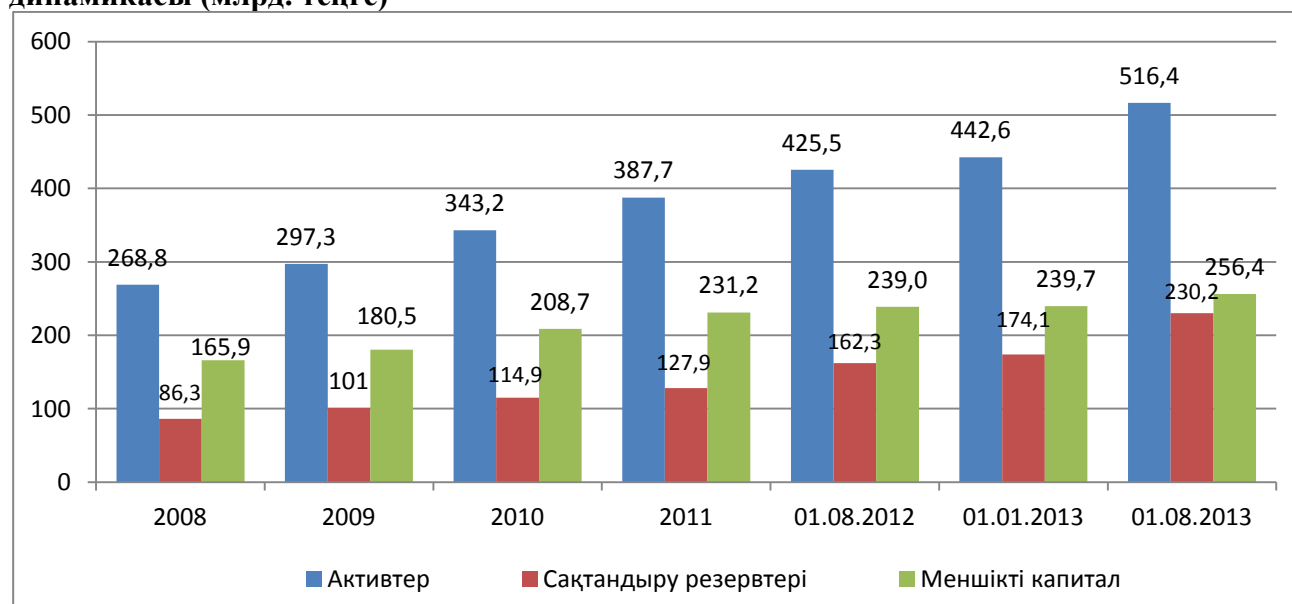
3-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

Міндеттемелер	01.08.2012		01.01.2013		01.08.2013		Жылдың басынан бастап өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	млн.теңге	жиынтығында, %-бен	
Резервтер	162 340,2	87,0	174 148,4	85,8	230 235,7	88,6	32,2
Алынған қарыздар	4 402,1	2,4	4 501,6	2,2	4 666,2	1,8	3,7
Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу	9 556,8	5,1	12 125,3	6,0	14 879,1	5,7	22,7
Сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметі бойынша делдалдармен есеп айырысу	1 100,3	0,6	1 689,9	0,8	1 350,3	0,5	-20,1
Сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша төленетін шоттар	1 238,9	0,7	879,0	0,4	1 986,0	0,8	125,9
Басқа кредиторлық берешек	2 515,2	1,3	3 421,4	1,7	2 984,3	1,1	-12,8
Басқа міндеттемелер	5 386,1	2,9	6 155,0	3,0	3 903,6	1,5	-36,6
Барлық міндеттемелер	186 539,6	100	202 920,5	100	260 005,1	100	28,1

2013 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары міндеттемелерінің сомасы 260 005,1 млн. теңге құрады, бұл 2013 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 28,1%-ға және 2013 жылғы 1 тамыздағы 2012 жылғы көрсеткіштен 39,4%-ға артық.

Есепті күні сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін құрған сақтандыру резервтерінің көлемі 230 235,7 млн. теңге болды, бұл 2013 жылғы 1 қаңтарда құрылған резервтер көлемінен 32,2%-ға және 2012 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша құрылған резервтер көлемінен 41,8%-ға артық.

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы (млрд. теңге)



IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

2013 ж. 1-тамыздағы жағдай бойынша тікелей сақтандырудан қабылданған келісім-шарт бойынша сақтандыру сыйақыларының көлемі 160 393,1 млн. теңгені құрады, бұл 2012 жылғы көрсеткіштен 37,2%-ға артық.

Сақтандыру сыйақыларының негізгі үлесін ерікті мүліктік сақтандыру құрайды (66 865,6 млн. теңге немесе көлемі бойынша барлық сақтандыру сыйақыларының 41,7%). Осы жылдағы соңғы жеті айдың ішінде ерікті мүліктік сақтандырудың қарқынды өсуі жалғасуда.

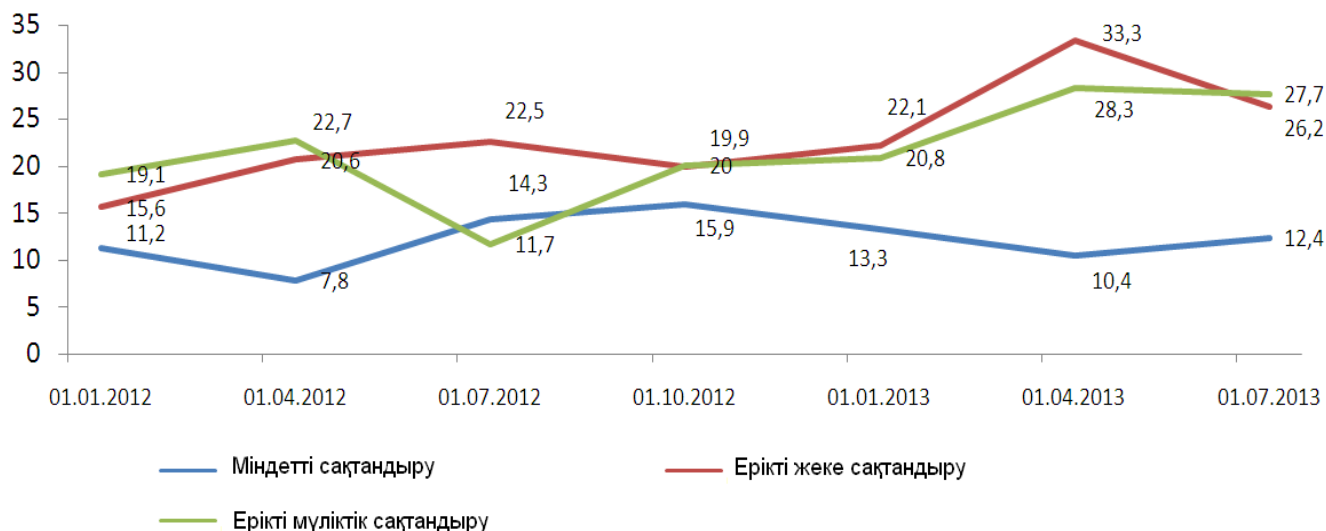
Ерікті жеке сақтандыру бойынша сақтандыру сыйақыларының көлемі 66 030,8 млн. теңгені немесе көлемі бойынша барлық сақтандыру сыйақыларының 41,2% құрады. Міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру сыйақыларының көлемі – 27 496,7 млн. теңгені немесе көлемі бойынша барлық сақтандыру сыйақыларының 17,1% құрады.

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

(сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген)

Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.08.2012		01.08.2013		Өсімі, %-бен жынытығында %-бен
	млн.теңге	жынытығында %-бен	млн.теңге	жынытығында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	116 947,0	100	160 393,1	100	37,2
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	23 215,9	19,9	27 496,7	17,1	18,4
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	16 749,0	14,3	18 430,5	11,5	10,0
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	4 564,3	3,9	6 824,2	4,3	49,5
тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	688,9	0,6	834,7	0,5	21,2
өсімдік шаруашылығындағы сақтандыру	409,0	0,3	478,7	0,3	17,1
экологиялық сақтандыру	387,7	0,3	467,4	0,3	20,6
міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	417,0	0,4	461,1	0,3	10,6
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	49 903,6	42,7	66 030,8	41,2	32,3
өмірді сақтандыру	7 319,0	6,3	16 561,8	10,3	126,3
аннуитеттік сақтандыру	20 885,1	17,9	25 486,4	15,9	22,0
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	10 526,5	9,0	9 638,6	6,0	-8,4
ауырған жағдайлардан сақтандыру	11 735,9	10,0	14 819,4	9,2	26,3
Ерікті мүліктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	43 827,5	37,5	66 865,6	41,7	52,6
3.1-3.5–тармақтарды қоспағанда мүлікті сақтандыру	22 120,4	18,9	23 973,7	14,9	8,4
3.7-3.9-тармақтарда көрсетілген сыныптарды қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	5 986,5	5,1	10 319,3	6,4	72,4
басқа да қаржы шығындарынан сақтандыру	5 614,9	4,8	18 590,0	11,6	231,1
автомобиль көлігін сақтандыру	3 354,7	2,9	5 291,2	3,3	57,7
жүктерді сақтандыру	2 738,1	2,3	4 398,7	2,7	60,6
ерікті мүліктік сақтандырудың өзге сыныптары	4 012,8	3,4	4 292,7	2,7	7,0

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы (млрд. теңге)



5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

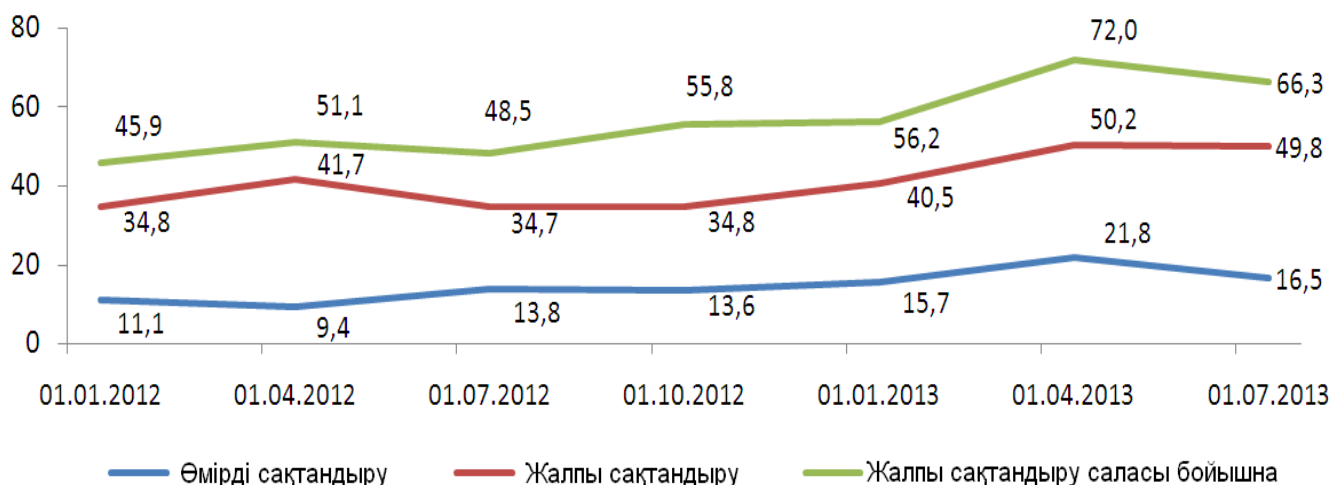
Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.08.2012		01.08.2013		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында %-бен	млн.теңге	жиынтығында %-бен	
Сақтандыру салалары бойынша, барлығы	116 947,0	100	160 393,0	100	37,2
Өмірді сақтандыру	27 641,3	23,6	41 572,8	25,9	50,4
Жалпы сақтандыру	89 305,7	76,4	118 820,2	74,1	33,0

*сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген

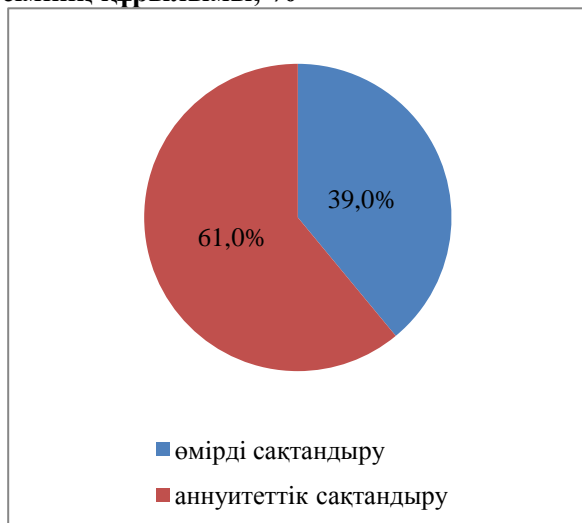
«Өмірді сақтандыру» саласы. 2013 жылғы 1 тамыздағы жағдайы бойынша «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 41 572,8 млн. теңгені құрады, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 50,4%-ға артық. Есепті күні «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық сыйлықақыларындағы үлесі 2012 жылғы 1 тамызға 23,6%-ға қарсы 25,9% болды.

«Жалпы сақтандыру» саласы. 2013 жылдың 7 ай ішінде «жалпы сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 118 820,2 млн. теңгені құрады, бұл 2012 жылғы ұқсас кезеңіне қарағанда 33,0%-ға артық.

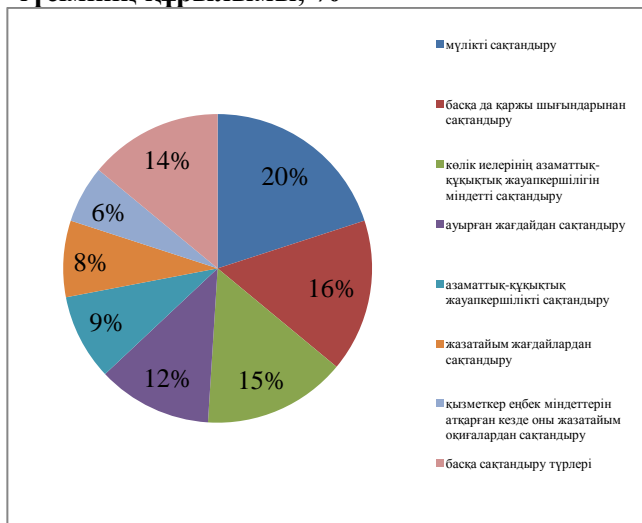
3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы (млрд. теңге)



4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %



5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %



V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

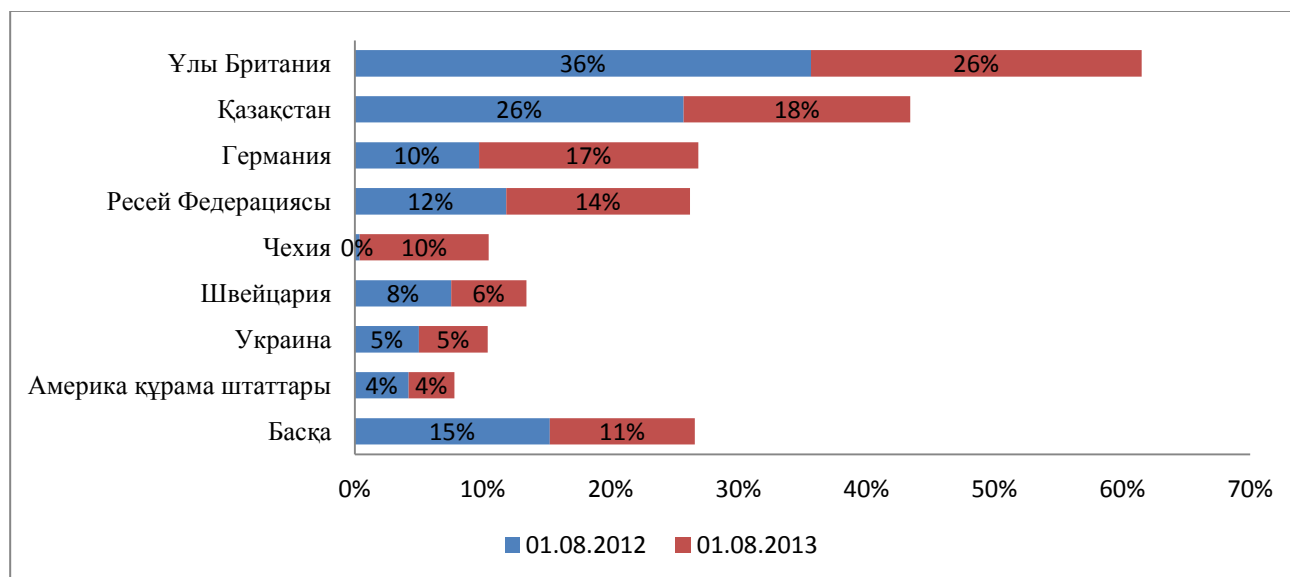
Сақтандыру сыйлықақылары	01.08.2012		01.08.2013		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	%-бен *	млн.теңге	%-бен *	
Барлығы қайта сақтандыруға берілді, оның ішінде:	33 970,7	29,0	45 836,1	28,6	34,9
резидент еместерге	26 447,9	22,6	38 589,6	24,1	45,9
резиденттерге	7 522,8	6,4	7 246,5	4,5	-3,7
Барлығы резидент еместерден қайта сақтандыруға қабылданды	7 477,7	6,4	9 311,2	5,8	24,5

*Тікелей сақтандыру шарттарына пайызбен

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 45 836,1 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 28,6%-ын құрайды. Сонымен бірге қайта сақтандыруға Қазақстан Республикасының резиденттері еместеріне сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 24,1%-і берілді.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қабылдаған сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасы 15 782,0 млн. теңге құрады. Бұл ретте Қазақстан Республикасының резиденттері еместерден қайта сақтандыруға қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының сомасы 9 311,2 млн. теңге болды.

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы, %



VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

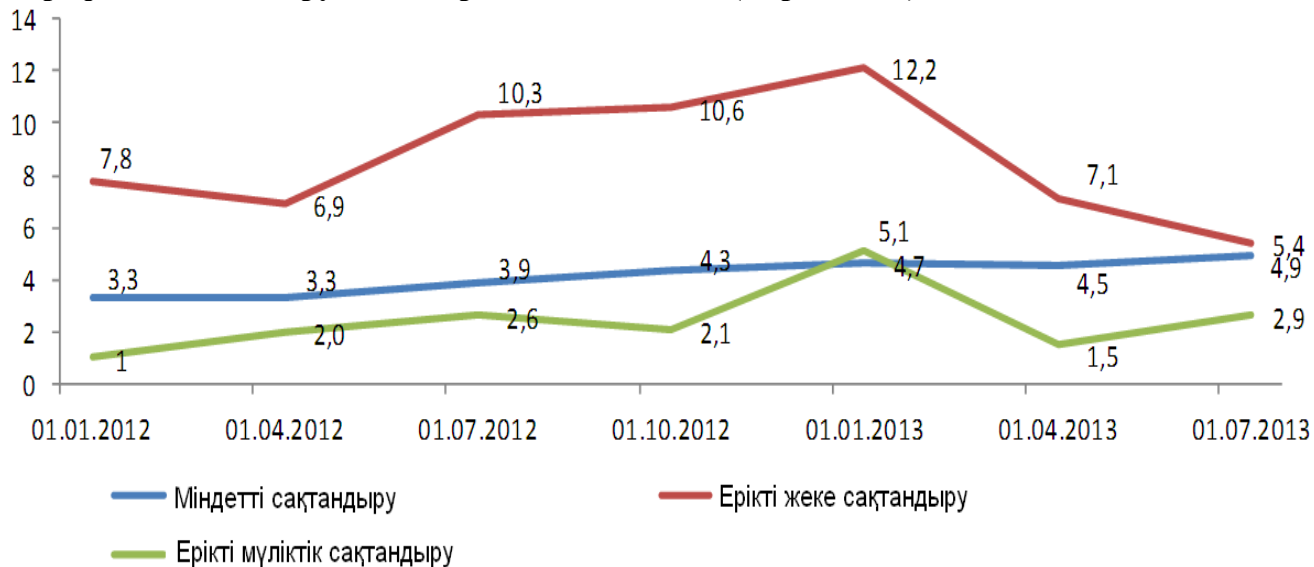
Сақтандыру төлемдері	01.08.2012		01.08.2013		Өсімі, %-бен жиынты- ғында %-бен
	млн.теңге	жиынты- ғында %-бен	млн.теңге	млн.теңге	
Барлығы, оның ішінде:	34 358,0	100,0	30 136,1	100,0	-12,3
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	8 460,7	24,6	11 031,4	36,6	30,4
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	4 592,9	13,4	6 185,4	20,5	34,7
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	3 556,3	10,4	4 534,9	15,0	27,5
өсімдік шаруашылығындағы сақтандыру	137,0	0,4	114,1	0,4	-16,7
міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	174,5	0,5	197,1	0,7	12,9
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	20 995,6	61,1	14 101,9	46,8	-32,8
өмірді сақтандыру	216,5	0,6	331,1	1,1	52,9
аннуитеттік сақтандыру	15 445,9	45,0	6 739,9	22,4	-56,4
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	215,4	0,6	222,0	0,7	3,1
ауырған жағдайлардан сақтандыру	5 145,4	15,0	6 846,2	22,7	33,1
Ерікті мүлктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	4 901,7	14,3	5 002,7	16,6	2,1
автомобиль, әуе, теміржол, су көлігін сақтандыруды қоспағанда, мүлктік сақтандыру және жүктерді сақтандыру	3 114,2	9,1	1 788,1	5,9	-42,6
автомобиль көлігін сақтандыру	873,8	2,5	1 397,0	4,6	59,9
автомобиль, әуе және су көлігі иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	488,3	1,4	491,8	1,6	0,7
әуе көлігін сақтандыру	2,5	0,0	459,5	1,5	18 302,2
басқа да қаржы шығындарынан сақтандыру	25,1	0,1	458,9	1,5	1 725,5
жүктерді сақтандыру	228,8	0,7	232,3	0,8	1,5
ерікті мүлктік сақтандырудың өзге сыныптары	169,1	0,5	175,2	0,6	3,6

*сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген

2013 жылдың 7 ай ішіндегі сақтандыру төлемдерінің көлемі 30 136,1 млн. теңгені құрады, бұл 2012 жылғы ұқсас кезеңіне қарағанда 12,3%-ға кем.

2013 жылдың 7 ай ішіндегі сақтандыру төлемдерінің негізгі үлесін ерікті жеке сақтандыру құрайды – 46,8%, міндетті сақтандыру – 36,6% және ерікті мүліктік сақтандыру – 16,6%.

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы (млрд. теңге)



VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

Пайда/Шығын	01.08.2012		01.08.2013		Прирост, в %
	млн. тенге	в %	млн. тенге	в %	
Сақтандыру қызметінен түскен кірістер	89 937,3	85,6	119 410,0	88,8	32,8
Инвестициялық қызметтен түскен кірістер	14 666,5	14,0	14 279,3	10,6	-2,6
Сыйақыны алуға байланысты кірістер	13 153,7	12,5	14 966,0	11,1	13,8
Басқа қызметтен түскен кірістер	3 421,1	3,3	1 712,3	1,3	-49,9
Кірістердің жиынтығы	105 079,1	100	134 404,5	100	27,9
Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша таза шығыстар	33 043,4	39,2	26 171,1	24,3	-20,8
Сыйақыны төлеуге байланысты шығыстар	14 494,0	17,2	28 028,2	26,0	93,4
Жалпы және әкімшілік шығыстар	20 765,6	24,7	23 945,3	22,2	15,3
Басқа шығыстар	15 918,4	18,9	29 658,6	27,5	86,3
Шығыстар жиынтығы	84 221,3	100	107 803,2	100	28,0
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейінгі таза пайда (зиян)	20 857,8		26 601,3		27,5
Корпоративтік табыс салығы	2 310,7		3 570,4		54,5
Салықтарды төлеген соң болған таза пайда (зиян) жиынтығы	18 547,1		23 030,9		24,2

Есепті күніне байланысты сақтандыру секторының таза пайдасы 23 030,9 млн теңгені құрады, бұл өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда 24,2%-ға артық.

Сақтандыру қызметінен түскен кіріс 119 410,0 млн. теңгені құрайды және өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда 32,8%-ға өсті. Соған байланысты өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда, шығыстардың жиынтығы да 28%-ға өсті.

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

Сақтандыру секторының негізгі көрсеткіштері	01.08.2012	01.01.2013	01.08.2013
ЖІӨ, млрд. теңгемен ¹	31 297,0	31 442,7	34 291,0
Сақтандыру сыйлықақыларының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,37	0,67	0,47
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,76	0,76	0,75
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	1,36	1,41	1,51
Сақтандыру сыйлықақыларының жан басына шаққандағы қатынасы, теңгемен ²	6 964,0	12 517,9	9 429,0

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы, %

Сақтандыру нарығындағы жиынтық көрсеткіштердің үлесі, %	01.08.2012	01.01.2013	01.08.2013
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	30,4	32,5	38,2
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	55,3	52,1	51,5
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	26,2	24,6	31,5
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	51,0	50,5	49,1
Бес ірі сақтандыру компаниясының активтері	51,5	49,5	49,1
Бес ірі сақтандыру компаниясының меншікті капиталы	64,0	60,8	60,8

01.01.2013ж. бастап 01.08.2013ж. дейінгі кезеңде сақтандыру нарығында сақтандыру сыйлықақылары мен сақтандыру төлемдері бойынша шоғырлану деңгейінің ұлғайғаны байқалады.

Бес ірі сақтандыру компаниясының үлесіне жиынтық сақтандыру сыйлықақыларының 38,2%-ы және сақтандыру төлемдерінің 31,5%-ы тиесілі болды. Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру нарығының жиынтық активтеріндегі үлесі 49,1% болды.

¹ Қазақстан Республикасының Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің болжам деректері бойынша;

² Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің деректері бойынша 01.07.2013 ж. ҚР халқының саны 17 010 564 адам болды.